

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

- проведенням консультацій провідними викладачами кафедри, авторами тестових завдань, експертами центру тестування професійної компетентності фахівців з вищою освітою напрямів підготовки «Медицина» і «Фармація» при МОЗ України різних років;
- майже 100% забезпеченням здобувачів вищої освіти денної форми навчання методичними рекомендаціями кафедри «Аналітична хімія у питаннях та відповідях» українською та англійською мовами.

Висновки. Проведений аналіз створює можливість в подальшому для покращення результатів ЄДКІ Крок 1 з аналітичної хімії здобувачами вищої освіти заочної форми навчання.

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ НА КАФЕДРІ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ ТА АНАЛІТИЧНОЇ ТОКСИКОЛОГІЇ НФаУ

Жукова Т.В., Колісник С.В., Гриценко І.С., Мороз В.П., Кизим О.Г., Колісник Ю.С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

s_kolesnik@nuph.edu.ua

Вступ. Підготовка фахово-компетентних кадрів, які займаються створенням, виготовленням, контролем якості та реалізацією лікарських препаратів починається з вивчення дисциплін циклу природничо-наукової підготовки. Цей цикл включає такі нормативні дисципліни як «Аналітична хімія» та «Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу»

Мета дослідження. Дослідити історичну спадкоємність між віхами розвитку фармацевтичної освіти України та імплементацією її в навчально-методичну роботу кафедри аналітичної хімії та аналітичної токсикології НФаУ.

Матеріали та методи. Досліджувались архівні матеріали, усні спогади ветеранів і літературні джерела за зазначеною темою.

Отримані результати. Упродовж всього часу існування кафедри, її колектив приділяв велику увагу навчальній та навчально-методичній роботі у відповідності з наказами та розпорядженнями керівництва начального закладу та з урахуванням специфіки хімічних дисциплін. З роками змінювались вміст типової та робочої програм дисциплін; методики викладання дисциплін та організація навчального процесу; формат проведення лабораторних і семінарських занять та лекцій; форми контролю знань студентів. Всі ці зміни пов'язані з історичними віхами розвитку фармацевтичної освіти в Україні. На кафедрі під керівництвом професора М.П. Красовського були видані підручники «Якісний хімічний аналіз» (1940 р.) та «Кількісний хімічний аналіз» (1950 р.), створені на основі відповідних практичних курсів (1934, 1936 рр.).

У післявоєнний період співробітники кафедри докладали титанічних зусиль для того, щоб якнайшвидше відновити навчальний процес. Під керівництвом проф. В.Г. Гуревича (1944-1967 рр.) колектив кафедри удосконалював навчальні плани, активно займався методичною роботою. До 1956 р. лекції читав тільки завідувач кафедри, методичних нарад не проводилось. Методичні вказівки, щонайчастіше були написані від руки на аркуші паперу з зошиту. З приходом на кафедру проф. В.Д. Безуглого (1975-1982 рр.) в навчальний процес

впроваджуються нові лабораторні роботи з фізико-хімічних методів аналізу з використанням сучасних приладів (рН-метри, ФЕК, кондуктометри, полярограф).

З початку 1980 р. кафедра впевнено освоїла та впровадила в навчальний процес вивчення якісного аналізу за кислотно-основною класифікацією катіонів, що потребувало змін в лабораторному практикумі, закупівлі нових реактивів.

Кафедра не тільки складає календарні плани лекцій та лабораторних занять, але й розробляє розширені плани кожної лекції та її повний текст. Специфікою того періоду був той факт, що на лекціях з якісного аналізу (III семестр) читали курс «Теоретичні основи аналітичної хімії».

Позитивні зміни в методичній роботі кафедри пов'язані з організацією в 1979 р. навчально-методичного кабінету інституту. В цей час активізується робота зі створення навчально-методичної літератури. З 1980 р. Харківський фармацевтичний інститут очолив д.фарм.н., д.хім.н., професор, академік НАН України В.П. Черних. Під його керівництвом колективом ХФІ створено міцне матеріально-технічне та методичне підґрунтя для розвитку кафедр. Під керівництвом проф. О.М. Гайдукевича колективом кафедри аналітичної хімії створюються основні методичні рекомендації з трьох розділів курсу (якісний, кількісний, інструментальні методи аналізу), програма, методичні вказівки та контрольні завдання для студентів заочного відділення. Акцент робиться на профілізацію навчання, починають розглядатись фармакопейні реакції ідентифікації.

Суттєві зміни в навчально-методичній роботі пов'язані зі схваленням на колеґії МОЗ України у лютому 1991 р. Концепції фармацевтичної освіти. Згідно зі ступеневою системою освіти почалась підготовка спеціалістів та магістрів фармації, позначилась тенденція до розвитку нових спеціальностей. Так в 1992 р. був відкритий перший в Україні факультет промислової фармації, на потребу якого була створена робоча програма «Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу».

З 1995 р. на кафедрі був введений перевідний Державний іспит з аналітичної хімії, що вимагало суттєвої переробки екзаменаційних білетів, процедури проведення іспиту, збільшенню вимог до практичних навичок студентів.

На зміну спеціалізаціям прийшли нові спеціальності. 1998 р. – «Технології парфумерно-косметичних засобів»; 1999 р. – «Клінічна фармація» (дисципліна – аналітична хімія); 2000 р. – «Біотехнологія» (дисципліна – аналітична хімія та інструментальні методи аналізу); 2001 р. – «Лабораторна діагностика» (дисципліни техніка лабораторних робіт та аналітична хімія).

Під керівництвом д.хім.н., професора В.В. Болотова були створені навчальні посібники з дисципліни російською та українською мовами (пізніше англійською мовою), конспект лекцій, практикум та навчально-довідниковий посібник «Аналітична хімія в схемах і таблицях».

З 2002/2003 навчального року розпочалось викладання дисципліни аналітична хімія англійською мовою. Для методичного забезпечення цього процесу був розроблений курс лекцій з мультимедійним супроводом, навчально-методичні посібники та лабораторні журнали для іноземних студентів.

З 2005/2006 н.р. студенти НФаУ починають навчатись за кредитно-модульною системою. Це потребувало певних змін, як в робочих програмах дисциплін, так і в календарно-тематичних планах лекцій, лабораторних та семінарських занять (з 2015/2016 н.р.) та самостійної роботи.

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У 2004 році МОЗ України затвердило галузеві стандарти вищої освіти за спеціальністю «Фармація»; у 2009 році пілотний іспит «Крок-1» стає ліцензійним. Кафедра посилено готує здобувачів вищої освіти до його успішної здачі.

Суттєва модернізація навчального процесу почалась з 2016/2017 н.р. коли кафедру очолив д.хім.н., професор, лауреат Державної премії України І.С. Гриценко. Він є головним рецензентом нової примірної програми й навчальної дисципліни «Аналітична хімія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня освіти, затвердженої МОЗ України 19.04.2017 р.

«Аналітична хімія» та «Аналітична хімія та інструментальні методи аналізу», як нормативні дисципліни циклу природничо-наукової підготовки передують як підгрунття спеціальним хімічним дисциплінам. Вони формують системні знання з теорії якісного, кількісного хімічного аналізу, фізичних та фізико-хімічних методів аналізу та забезпечують набуття здобувачами освіти інтегральних, певних загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, що передбачено частиною першою Статті 1 Закону України «Про вищу освіту», який вступив в дію 01.01.2015 р. Під керівництвом І.С. Гриценка кафедра розробила нову практично-орієнтовану дисципліну «Сучасна аналітична лабораторна практика» (1,5 кредити).

Під керівництвом ректора НФаУ д. фарм. н., професора, Заслуженого діяча науки і техніки України А.А. Котвіцької в рамках впровадження «Положення про навчально-методичний комплекс дисципліни у НФаУ» університет перейшов на забезпечення системного підходу щодо планування організації освітнього процесу у відповідності до вимог Закону України «Про вищу освіту» та положення «Про організацію освітнього процесу у НФаУ».

Висновки. Одержані результати свідчать про спадковість традицій фармацевтичної освіти та впевнений рух кафедри на шляху вдосконалення навчально-методичної роботи впродовж всього часу її існування.

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО РІВНЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ

Зупанець І.А., Сахарова Т.С., Отрішко І.А., Андрєєва О.О.
Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
clinpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Сучасні умови розвитку освітнянського простору в Україні потребують змін у характері, структурі та умовах здійснення професійної підготовки фахівців освітньо-професійної програми на другому (магістерському) рівні «Клінічна фармація». Важливим є завдання підвищення рівня практичної підготовки майбутнього клінічного провізора.

Мета дослідження. Узагальнення результатів закріплення теоретичних знань з клінічної фармакології та набуття практичних навичок їх використання в процесі різноманітної роботи клінічного провізора в спеціалізованому відділенні лікувального закладу.

Матеріали та методи. У роботі використано методи емпіричного та теоретико-експериментального рівня.